



Höör
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

Ställföreträdareutredningen

Samanfattning av SOU och lagförslag samt effekter och konsekvenser för överförmyndarverksamheten, Överförmyndarnämnd och Överförmyndare i Hörby, Höör, Osby och Östra Göinge



Höors
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

Innehåll

1. Ställföreträdarutredningen	4
2. Tidsplan för implementering.....	4
3. Ändringar nationellt	5
3.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	5
4. Utbildningar och kompetenskrav.....	6
4.1 Föräldrabalken kap 11 § 12 b Obligatorisk utbildning	6
4.1.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt.....	6
4.2 Föräldrabalken kap 19 § 9 Lämplig ledamot	6
4.3 Föräldrabalken kap 19 § 2 2 st Tjänstemäns kompetens.....	6
4.3.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	6
5. Uppdragets omfattning, utförande och redovisning	7
5.1 Föräldrabalken kap 12 § 2 - uppdragets omfattning	7
5.1.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt.....	7
5.2 Föräldrabalken kap 12 § 3 – förmodade inställning.....	7
5.2.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	7
5.3 Föräldrabalken kap 12 § 4 - välbefinnande	7
5.3.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	7
5.4 Föräldrabalken kap 12 § 7 a - löpande information	8
5.4.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	8
5.5 Föräldrabalken kap 12 § 9 a - Årsberättelsen	8
5.5.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	8
5.6 Föräldrabalken kap 14 § 19 – bort med befrielse	9
5.6.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	9
6. Fler arbetsuppgifter för överförmyndarverksamheten.....	10
6.1 Föräldrabalken kap 11 § 4 a och 19 b– besluta om godmanskap.....	10
6.1.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt.....	10
6.2 Föräldrabalken kap 11 § 12 och § 12 a Anlita proffs	10
6.2.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	10
6.3 Föräldrabalken kap 19 § 18 a – info innan start	11
6.3.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	11
6.4 Föräldrabalken kap 11 § 19 – tydligt samtyckeskrav.....	11
6.5 Föräldrabalken kap 11 § 19 – Ökade krav vid byte	11
6.5.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	12
6.6 Föräldrabalken kap 16 § 3 a - Ökade krav på granskning.....	12
6.6.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt	12
6.7 Föräldrabalken kap 16 § 6 a Åtalsanmälan	12
7. Överförmyndarverksamhetens behov av ökade resurser på grund av ökade krav	13



Höors
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

1. Ställföreträdarutredningen

Efter att Uppdrag granskning gjort ett program om överförmyndarverksamheterna i Sverige beslutade regeringen att tillsätta en utredning. Syftet var att förbättra kvaliteten på ställföreträdarskapen och minska risken att de mest sårbar i samhället led rättliga förluster eller utnyttjades.

Ställföreträdareutredningen har nu överlämnats och med den även ett lagförslag som, om de fastställs, kommer att innebära stora förändringar för överförmyndarverksamheten.

Förändringarna innebär bland annat att kraven på kvalite gällande handläggning och beslutsförfarandet inom verksamheten ökar, antalet uppdrag och arbetsuppgifter som verksamheten ska utföra ökar, krav på utbildning av ställföreträdare, tjänstemän och politiker ökar. Detta kommer i sin tur göra att det kommer behövas tillsättas mer resurser för att överförmyndarverksamheten ska kunna utföra sitt uppdrag.

I denna samnaställning kommer vi att kort gå igenom de förändringar som föreslås, tidsplanen för dessa och effekterna för verksamheten. Avslutningsvis gör vi en beräkning på behovet av ökader resurser i form av arbetskraft som lagförslaget innebär för verksamheten.

2. Tidsplan för implementering

Här är den preliminära tidsplanen för implementering. Det verkar i dag som om att även om förslaget går igenom utan förändringar av innehållet så kommer tidsplanen att ändras något.

- 1 januari 2023 – generella förändringar ska börja gälla. Exempelvis ändringar gällande ökade krav för granskning.
- 1 mars 2024 – Krav på obligatorisk utbildning för ställföreträdare innan denna får ta uppdrag och införande av ett nationellt ställföreträdaregister.
- 1 augusti 2026 – Krav på obligatorisk introduktion utbildning för Överförmyndare och ledamöter i Överförmyndarnämnd
- 1 januari 2027 – Krav på Överförmyndarnämnd, ensam Överförmyndare kommer inte att vara tillåtet.



Höörs
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

3. Ändringar nationellt

Utredningen föreslår att en central organisation för överförmyndarverksamheten skapas. Den ska uppfylla ungefär samma funktion Socialstyrelsen i dag har för socialtjänsten och Socialnämnder. Organisationen ska arbeta med att stötta verksamheterna ute i kommunerna, ta fram riktlinjer och ge stöttning och råd.

Saker som ska ligga på den centrala organisationen:

1. Ta fram föreskrifter – genom föreskrifter styra och kvalitetssäkra överförmyndarverksamhetens arbete.
2. Ta fram allmänna råd – råden ska hjälpa verksamheterna i sitt arbete och verka för att överförmyndarverksamhetens arbete fungerar likvärdigt i alla kommuner.
3. Ta fram metodstöd till överförmyndarverksamheten.
4. Ta fram informationsmaterial för huvudmän som sedan kan användas av överförmyndarverksamheten.
5. Ta fram introduktionsutbildning till ställföreträdare. Denna kommer vara digital och ska fylla det krav på utbildning som finns som lagförslag.
6. Ta fram introduktionsutbildning till överförmyndare och nämndsledamöter. Denna kommer vara digital och ska fylla det krav på utbildning som finns som lagförslag.
7. Utveckla, följa upp och utvärdera tillsynen
8. Ta över att föra statistik från Länsstyrelsen
9. Tillhandahålla och ansvara för nationellt ställföreträdaregister.
10. Arbeta för ökad digitalisering av verksamheten
11. Hemsida med material
12. Bilda samverkansform

3.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Införande av en central organisation kommer att i vis del avlasta överförmyndarverksamheten. Detta genom exempelvis metodstöd och råd. Även utbildning av ställföreträdare som i dag ligger helt på kommunal nivå kommer att avlastas genom centralt framtagna utbildningar.

Dock gör vi bedömningen att det fortfarande kommer finnas behov av utbildningar på lokal nivå, bland annat kommer det finnas behov av fysiska träffar och utbildningar. Det kommer även finnas behov av att även fortsättningsvis ta fram lokala riktlinjer som utgår ifrån hur kommunens egna förhållande är och hur den kommunala politiken vill arbeta, självklart med utgångspunkt i de centralt beslutade riktlinjerna.

Den främsta positiva effekten med en central organisation är det nationella ställföreträdaregistret. I dag saknas helt ett sammanhållet register över ställföreträdarskap och det kan därför vara mycket svårt för tredje part att veta om det finns ett ställföreträdarskap eller inte.

Det är dock oklart hur detta ska fungera och om det kommer vara en automatisk inrapportering eller om detta ska ske manuellt.



Höörs
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

4. Utbildningar och kompetenskrav

4.1 Föräldrabalken kap 11 § 12 b Obligatorisk utbildning

"Innan en person förordnas till god man enligt 4 § eller förvaltare ska han eller hon ha genomgått en introduktionsutbildning. Om det finns särskilda skäl får överförmyndarnämnden medge att utbildningen får genomföras senare, dock inte senare än inom tre månader från dagen för förordnandet. Ett sådant medgivande får också beslutas av rätten om ärendet har överlämnats dit för prövning."

Dispens kan ges (3 mån) och det finns inget krav på att ställföreträdare ska klara ett test utan kravet gäller endast genomgången utbildning.

Ansvarig för utbildning av ställföreträdare är i dag överförmyndaren på kommunnivå. Detta kommer inte förändras med lagförslaget. Det kommer fortfarande ligga på överförmyndarverksamheten att tillse att ställföreträdare genomgång utbildning i den omfattning som behövs, att erbjuda fortbildningar och möjlighet till kunskapsutbyten.

4.1.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Ändringen kan innebära att det blir svårare att rekrytera nya ställföreträdare. Det kan även innebära vissa fördröjningar vid förordnande när det behöver inväntas genomgången utbildning.

Ändringen kan även göra att ställföreträdare som genomgått utbildningen inte önskar gå annan utbildning som kanske behövs som komplement.

4.2 Föräldrabalken kap 19 § 9 Lämplig ledamot

"FB 19:9 Till ledamot i överförmyndarnämnd eller ersättare får endast utses den som är lämplig för uppdraget. Han eller hon ska inför uppdraget genomgå en introduktion."

Krav på utbildning för ledamöter föreslås. Liknande krav finns dock inte för någon annan kommunal nämnd och det är mycket oklart om detta kommer att gå igenom.

4.3 Föräldrabalken kap 19 § 2 2 st Tjänstemäns kompetens

" Uppgifter inom verksamheten ska utföras av personer med lämplig utbildning och erfarenhet."

Krav på att tjänstemän ska ha rätt kompetens för uppdraget. Utbildningar som bedöms som lämpliga för överförmyndarhandläggare:

- Socionomer
- Ekonomer
- Jurister

4.3.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

De ökade krav kan göra det svårare att rekrytera personal som uppfyller karven på lämplig utbildning. Det finns kanske behov av att se hur överförmyndarverksamheten kan arbeta med att göra tjänsterna och arbetsplatsen mera attraktiv för att kunna rekrytera och behålla personal med rätt kompetens och erfarenhet.



Höors
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

5. Uppdragets omfattning, utförande och redovisning

5.1 Föräldrabalken kap 12 § 2 - Uppdragets omfattning

"Gode män och förvaltare ska, i den utsträckning det följer av deras förordnande, se till att den enskildes intressen i ekonomiska och personliga angelägenheter tas om hand. De ska bevaka den enskildes rätt i de angelägenheter som uppdraget omfattar. "

Förslaget innebär att den tidigare uppdelningen i bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person tas bort och görs om till ekonomiska och personliga angelägenheter. Det finns kritik mot förslaget då rent juridiska hjälpbehov inte omfattas av detta.

5.1.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Om förslaget går igenom behöver riktlinjer, rutiner och blanketter anpassas. Problematiken ligger även i att förslaget bara ska gälla nya uppdrag vilket betyder att verksamheten kommer att behöva arbeta enligt två olika uppdelningar framöver. Det är svårt att förutse exakt hur mycket merarbete detta kommer att innebära för verksamheten i dag.

5.2 Föräldrabalken kap 12 § 3 – Förmodade inställning

"Förmyndare, gode män och förvaltare ska omsorgsfullt fullgöra sina skyldigheter. De ska beakta den enskildes vilja eller förmodade inställning och alltid handla på det sätt som bäst gynnar den enskilde."

I dag så ska en ställföreträdare utgå från sin huvudmans vilja om han eller hon kan framföra den och i den omfattning det är möjligt och lämpligt. Om det inte är möjligt att vet vad huvudmannens vilja är ska ställföreträdare utgå från vad som är bäst för huvudmannen. Ändringen innebär att om huvudmannens förmodade vilja ska avgöra hur ställföreträdare ska agera. Detta betyder att en ställföreträdare kan bli tvingad att agera mot vad som är bäst för huvudmannen om det är huvudmannens önskan.

5.2.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Det finns här svårigheter gällande hur verksamheten ska kunna granska om ställföreträdare har följt huvudmannens vilja. Förslaget kan innebära större krav på att inhämta utredning gällande en huvudmans förmodade vilja i ärende där huvudmannen inte kan samtycka. Det kan bli aktuellt att i mycket större utsträckning än i dag inhämta yttrande från anhöriga och personal runt huvudmannen för att utreda en hypotetisk vilja.

5.3 Föräldrabalken kap 12 § 4 - Välbefinnande

"Den enskildes medel ska i skälig omfattning användas för hans eller hennes uppehälle, utbildning samt nytta och välbefinnande i övrigt."

I lagen läggs till att huvudmannens medel ska användas för dennes välbefinnande utöver för dennes nytta.

5.3.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Liksom tidigare förslag finns här en svårighet i hur överförmyndarverksamheten ska kunna bedöma om användningen av huvudmannens medel verkligen gett denne välbefinnande. Det kan finnas behov av mera omfattande utredningar för att kunna göra denna bedömning.

5.4 Föräldrabalken kap 12 § 7 a - Löpande information

" Gode män och förvaltare ska hålla den enskilde löpande informerad om uppdraget, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Förordnade förmyndare har motsvarande skyldighet i förhållande till omyndiga som har fyllt 16 år."



Höors
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

Här ställs krav på att en ställföreträdare under uppdraget ska löpande informera sin huvudman om vissa saker som ställföreträdare gör i uppdraget. Informationen som ska ges ska anpassas till huvudmannen utifrån dennes förmåga, intresse och psykiska tillstånd. Informationen ska exempelvis kunna omfatta att:

- Visa kontoutdrag
- Redogöra för större händelser
- Gå igenom månadens budget
- Överlämna (eller berätta om) post
- Placeringars värdeutveckling
- Ansökningar om stöd som gjorts och hur det går med dessa

Det är oklart hur bedömningen gör av vad som är tillräckligt med information. Det är även oklart hur ärende där huvudman inte vill ha information ska bedömas eller hur ärende där information bedöms kunna påverka huvudmannens mående till det sämre.

5.4.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

De ökade kraven som ställs på ställföreträdare kommer förmodligen att påverka överförmyndarverksamhetens möjlighet att rekrytera nya ställföreträdare och behålla de som finns i dag. Då kraven som ställs på ställföreträdare ökar kanske det finns skäl att se över den ersättning som utgår i uppdraget.

Att granska om huruvida ställföreträdaren uppfyllt kravet på löpande information kan innebära att nya rutiner och blanketter behöver tas fram. Det kan finnas behov av mera omfattande utredningar för att kunna göra denna bedömning.

5.5 Föräldrabalken kap 12 § 9 a - Årsberättelsen

"Förordnade förmyndare, gode män och förvaltare ska före den 1 mars varje år i en årsberättelse till överförmyndarnämnden redogöra för utförandet av uppdraget under föregående år."

Tidigare har inte funnit lagkrav på att ställföreträdare ska redovisa sitt uppdrag till överförmyndarverksamheten i de delar som inte hör till att förvalta egendom. Nu kommer krav på att ställföreträdaren berättar om vad hen i övrigt gjort i uppdraget.

5.5.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Den årsberättelse som föreslås är betydligt mer omfattande än den redogörelse som ställföreträdarna lämnar in i dag. Att granska de nya årsberättelserna kommer att innebära att granskningstiden per uppdrag kommer att bli längre. Ökade resurser för granskning kommer behövas.

De ökade kraven som ställs på ställföreträdare kommer förmodligen att påverka överförmyndarverksamhetens möjlighet att rekrytera nya ställföreträdare och behålla de som finns i dag. Då kraven som ställs på ställföreträdare ökar kanske det finns skäl att se över den ersättning som utgår i uppdraget.

Ändringen innebära att nya riktlinjer, rutiner och blanketter behöver tas fram.

5.6 Föräldrabalken kap 14 § 19 – Bort med befrielse

"Om det är tillräckligt med hänsyn till ställföreträdarens och den enskildes förhållanden, tillgångarnas art eller värde eller omständigheterna i övrigt får överförmyndarnämnden besluta att en årsräkning eller sluträkning får lämnas i förenklad form. I fråga om årsräkningen får beslut meddelas för ett visst år eller tills vidare."

Möjligheten att helt befria en ställföreträdare från att lämna redovisning tas bort.



Höörs
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

5.6.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

När möjligheten att helt befria från redovisningsskyldigheten tas bort kommer detta att innebära många uppdrag som i dag inte redovisar alls kommer att behöva lämnas in redovisning. Detta innebär att fler redovisningar per år kommer att behöva granskas. Ökade resurser för granskning kommer behövas.

De ökade kraven som ställs på ställföreträdare kommer förmodligen att påverka överförmyndarverksamhetens möjlighet att rekrytera nya ställföreträdare och behålla de som finns i dag. Då kraven som ställs på ställföreträdare ökar kanske det finns skäl att se över den ersättning som utgår i uppdraget.



Höors
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

6. Fler arbetsuppgifter för överförmyndarverksamheten

6.1 Föräldrabalken kap 11 § 4 a och 19 b – ÖFM bli beslutsfattare i godmanskap

” Ett beslut enligt 4 § första stycket meddelas av överförmyndarnämnden. Om någon som är behörig att yttra sig i ärendet motsätter sig att ett godmanskap anordnas ska nämnden dock överlämna ärendet till rätten för prövning.”

” Ett beslut om att ett godmanskap enligt 4 § ska upphöra fattas av överförmyndarnämnden. Om någon som är behörig att yttra sig i ärendet motsätter sig att godmanskapet upphör ska överförmyndarnämnden dock överlämna ärendet till rätten för prövning.”

Förslaget gör att överförmyndarverksamheten nu kommer att bli beslutsfattare i vissa ärenden om godmanskap enligt 11:4. Överförmyndarverksamheten blir då utredningsansvarig och den myndighet som ansvarar för att rätt underlag och utredning inkommer.

Överförmyndarverksamheten ska även göra bedömningen om huruvida ärendet ska överlämnas till tingsrätten.

6.1.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Större krav på juridisk kompetens inom verksamheten kommer att behövas för att tillse att beslut om godmanskap håller rätt kvalitet.

Det är även en helt ny arbetsuppgift för verksamheten och mera arbetsresurser kommer att behövas för att kunna handlägga och fatta beslut i ärenden. Det är oklart hur mycket mera resurser som kommer behöva tillföras verksamheten då ändringen påverkar många olika delar av ärendeprocesser som överförmyndarverksamheten handlägger i dag.

6.2 Föräldrabalken kap 11 § 12 och § 12 a - Anlita proffs

”Den som inom ramen för sin anställning tar sig an uppdrag som god man eller förvaltare får endast förordnas som sådan ställföreträdare om det är nödvändigt på grund av uppdragets svårighetsgrad eller om det annars finns särskilda skäl med hänsyn till den enskildes intressen.”

Nu öppnas möjligheten upp att anlita företag för vissa uppdrag. Förslaget gäller både företag som erbjuder ställföreträdare genom avtal och kommunala förvaltarenheter. Tanken är att det ska tillämpas restriktivt.

6.2.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Företag tar ofta en fast summa per uppdrag och tar inte hänsyn till arvodesriktlinjer som finns. Då det är svårt att rekrytera ställföreträdare i vissa svåra fall kan det finnas skäl att se över om verksamheten ska öppna upp för att anlita företag. Att anlita företag för vissa uppdrag kommer att leda till högre kostnader för överförmyndarverksamheten gällande arvoden till ställföreträdare.

Det bör även utredas om huruvida en kommunal förvaltarenhet är något som är aktuellt.

6.3 Föräldrabalken kap 19 § 18 a – Info innan start

”Innan en person förordnas som förmyndare, god man eller förvaltare ska överförmyndarnämnden informera honom eller henne om vilka uppgifter som förväntas ingå i uppdraget. Nämnden ska dokumentera den information som har lämnats.

I samband med förordnandet ska överförmyndarnämnden lämna anpassad information om ställföreträdarskapet till den enskilde.”



Höors
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

Denna nya paragraf lägger ytterligare nya arbetsuppgifter på överförmyndarverksamheten, Enligt förslaget ska en ny ställföreträdare innan denna tackar ja till ett uppdrag få information från överförmyndarverksamheten om vad uppdraget kan tänkas omfatta och vilka arbetsinsatser som ställföreträdare kan förväntas behöva göra. Detta skiljer sig mycket från hur det ser ut i dag då överförmyndarverksamheten i mycket lämnar det till tilltänkt ställföreträdare och huvudman att bestämma vad som ingår i uppdraget och vad som behövs för insatser från ställföreträdaren.

Det ska även utgå mera information till huvudmannen om ställföreträdaskapet, dess innebörd, vad som gäller för den enskilde och hur uppdraget avslutas och hur huvudman kan lämna klagomål på sin ställföreträdare.

6.3.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Förslaget ställer mycket höga krav på överförmyndarverksamheten och ökar behovet av utredning och kommunikering med både huvudman och andra i uppdragen innan förfrågan ens skickas ut till tilltänkta ställföreträdare. Det kommer förmodligen även att leda till längre handläggningstider.

Ökade resurser för utredningar och kommunikering kommer behövas.

Ändringen innebära att nya riktlinjer, rutiner, e-tjänster och blanketter behöver tas fram.

6.4 Föräldrabalken kap 11 § 19 – Tydligare samtyckeskrav

”Ett godmanskap enligt 4 § ska upphöra om den enskilde inte längre samtycker till godmanskapet och hans eller hennes samtycke var en förutsättning för anordnandet.”

Samtyckeskravet lyfts fram och blir tydligare.

Ändringen innebära att nya riktlinjer, rutiner, e-tjänster och blanketter behöver tas fram.

6.5 Föräldrabalken kap 11 § 19 – Ökade krav vid byte

”En god man eller förvaltare har rätt att på begäran bli entledigad från sitt uppdrag. Om godmanskapet eller förvaltarskapet ska fortsätta, är den gode mannen eller förvaltaren dock skyldig att kvarstå till dess en ny god man eller förvaltare har utsetts, om inte annat föreskrivs i 19 a §. En ny god man eller förvaltare ska förordnas så snart som möjligt.”

Ökat krav på snabb handläggning vid byten.

6.5.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Förslaget ställer högre krav på överförmyndarverksamheten gällande att ha lämpliga ställföreträdare tillgängliga för att ta nya uppdrag. Det bör vidtas åtgärder för att tillförsäkra att överförmyndarverksamheten har en stabil bas med ställföreträdare med rätt utbildning som kan ta nya uppdrag.

6.6 Föräldrabalken kap 16 § 3 a - Ökade krav på granskning

”Överförmyndarnämnden ska granska årsberättelsen, årsräkningen, slutberättelsen och sluträkningen inom sex månader från den dag en sådan handling gavs in till nämnden.

Överförmyndarnämnden ska underrätta ställföreträdaren om granskningen bedöms bli försenad. I underrättelsen ska nämnden redovisa anledningen till förseningen och ange en tid för när granskningen bedöms vara klar.”

Förslaget sätter för första gången en lagstadgad tid för granskning av redovisningar. Även om lagen inte uttryckligen säger det är det 6 månader från att komplett redovisning inkommit.



HÖRBY
KOMMUN



Höörs
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

6.6.1 Effekt för överförmyndarverksamheten lokalt

Den årsberättelse som föreslås är betydligt mer omfattande än den redogörelse som ställföreträdarna lämnar in i dag. Att granska de nya årsberättelserna kommer att innebära att granskningstiden per uppdrag kommer att bli längre. Ökade resurser för granskning kommer behövas.

Ändringen innebära att nya riktlinjer och rutiner behöver tas fram

6.7 Föräldrabalken kap 16 § 6 a Åtalsanmälan

”Om överförmyndarnämnden finner att en förmyndare, god man eller förvaltare kan misstänkas för att ha begått ett brott mot den enskilde som har samband med verksamheten och för vilket fängelse är föreskrivet ska nämnden omedelbart underrätta allmän åklagare om det och ange grunden för misstanken.”

Enligt förslaget ska det nu överförmyndarverksamheten vara skyldiga att göra en åtalsanmälan vid misstanke om brott. I dag kan överförmyndarverksamheten välja att göra en polisanmälan vid misstanke om brott, men det är inte som finns föreskrivet i lag.



Höors
kommun



OSBY
KOMMUN



Östra Göinge
kommun

Överförmyndarverksamheten

7. Överförmyndarverksamhetens behov av ökade resurser på grund av ökade krav

7.1 Arbetskraft

Genom förslaget utökas inte bara kraven på utförandet av arbetsuppgifter som redan i dag ligger på överförmyndarverksamheten och som bedöms bli mycket resurskrävande, utan det läggs även till helt nya arbetsuppgifter. Gällande de arbetsuppgifter som vi har i dag kan vi göra en beräkning på hur lagförslaget kommer påverka behovet av resurser i form av fler handläggare, men när det gäller de helt nya arbetsuppgifterna kan vi bara göra en ungefärlig uppskattning.

Redan i dag ligger verksamheten högt i antalet ärende per handläggare på 235 ärende per handläggare (1224/5,2). Detta är högre än snittet i landet (se bilaga 1). Överförmyndarverksamheten som har betydligt högre antal ärende har ofta avlastning i form av administrativt stöd, rena granskartjänster eller särskilda beslutsfattartjänster med högre juridisk kompetens.

Beräkningar från andra överförmyndarverksamheter har gjort gällande att de nya lagkraven kommer att leda till ett ökat behov av tjänster på 30%-40%. Då verksamheten i dag ligger lägre i antalet tjänster i förhållande till antalet ärende än många andra överförmyndarverksamheter finns inget utrymme att fördela om och effektivisera verksamheten för att möta upp de ökade kraven.

Enligt beräkningar behöver antalet tjänster i verksamheten öka med ca 38 %.

Räkneexempel på resurser som kommer behövs för att uppnå nya lagkraven:

- 900 årsredovisningar (lågt räknat för 2022).
- 125 dagar att granska på. (6 månader)
- Granskningssnitt per handläggare 5 räkningar per dag (som redovisningen ser ut idag, ej räknat med svårare utredning i samband med granskning till följd av lagändringar).

= 1,6 heltidshandläggare för bara granskning på 100 % utan sjukskrivning, VAB, semester eller annan frånvaro för att klara 6 månaders fristen.

Utöver årsräkningar tillkommer sluträkningar vid byten eller upphörande, tillgångsförteckningar, arvode för EKB och arvoden för tillfälliga godmanskap. Vi bedömer att granskning av dessa kräver ca 0,5 tjänster.

För att klara löpande handläggning i verksamheten krävs 5 (6 med utökade lagstiftning gällande beslutsrätt om godmanskap) handläggare som arbetar med exempelvis att svara på frågor, hantera e-post och fysisk post, telefontider, utredningar och beslut om samtycke, utredning av ansökningar om ställföreträdare samt beslut därom, uttag från spärrade konto. Vi exempelvis inlämning av årsräkningar är behovet av handläggare som kan svara i telefon och på e-post större och därför variera behovet över året.

För att kunna arbeta med verksamhetsutveckling så som att ta fram nya e-tjänster, blanketter, uppdatera hemsida, utbilda ställföreträdare, arbeta med rekrytering samt utbilda ställföreträdare och tjänstemän behövs ca 0,5 tjänster.

För att samordna, arbetsleda, sköta statistik och återrapportering samt bereda inför och medverka vid nämndsammanträden och avstämningar med Överförmyndare behövs ca 0,3 tjänster.



Överförmyndarverksamheten

För inskanning av post, diarietjänst, insortering i arkiv och gallring krävs ca 0,75 tjänster. (här får vi i dag hjälp från Medborgarcenter och kansliavdelningen och står inte för hela kostanden)

Totalt behövs 6,1 handläggare + 0,8 samordnare/verksamhetsutvecklare + 1 heltidgranskare under 6 månader (0,5 årsarbetskraft) för att verksamheten ska ha möjlighet att nå upp till lagkraven.

I dag har verksamheten 5,2 heltidstjänster + 0,3 extra för granskning.

s7.2 Arvode till ställföreträdare

Flera av lagförändringarna innebär att kraven som ställs på våra ställföreträdare ökar.

Tanken är att det precis som tidigare ska finnas ett visst inslag av ideellt arbete i ställföreträdaruppdragen. Men med ökade krav och allt svårare uppdrag kan det finnas ett behov av att se över arvodesriktlinjerna och se om dessa ska justeras för att motsvara det arbete som ställföreträdare faktiskt ska utföra.

Om riktlinjerna ska justeras uppåt bör det även göras utrymme för ökade kostnader i den kommunala budgeten för arvode till ställföreträdare.